

EPERJESI LAPOK

(FELVIDÉKI SZEMLE)

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI, KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP.

Előfizetési árak: Egész évre 10 kor., félévre 5 kor., negyedévre 2 kor. 50 fill. — Egyes szám ára 20 fill.
Hirdetési díj: Háromhasabos petisors egyzeri hirdetése 20 fill. Többszörös hirdetést jutányosabb. Nyilntér: minden sor 30 fill.

Az Eperjesi Széchenyi-kör
s az Eperjesi Kereskedők és Keresk.-ifjak Egyletének
hivatalos közlönye.

Szerkesztőség: Eperjesen, Fő-utca 55. sz.
Kiadóhivatal: Kósch Árpád könyvnyomtató-intézete
Eperjesen, Fő-utca 59. sz.

A vízvezeték építése.

Már a városban van a víz!

Vízvezeték oly rövid idő alatt s olyan szakavatottsággal, mint Eperjesen, még sehol az országban nem építettek.

Alig hat hónapja, hogy az első kapavágást megtették s már-már a város belsejében van az évtizedek óta várva várt vízvezeték víz.

A mire Kassának két éven át s Kaposvárnak közel három éven át kellett várni, az nálunk hat hónap alatt bekövetkezett. Pedig hihetetlen akadályokkal kellett a vállalatnak megküzdeni. Eleinte az évek óta nem tapasztalt esős idő hátráltatta a munkát, majd a csőgyárak kartellje miatt a csőszállítás szünetelt hosszabb időn át. S alig sikerült az egyik akadályt elhárítani, már bekövetkezett a másik. A munkások sztrájkjal fenyegettek s a vállalat kénytelen volt megadni azt a munkabért, a mit kértek s kénytelen volt tűrni, hogy úgy dolgozzanak, a mint ők akarnak, mert e nélkül veszélyeztette volna az egész mű befejezését.

Csak a ki ismeri az építésnek minden mozzanatát, a ki látta, hogy a vállalatnak eperjesi képviselője s mondhatnánk lelke — Becsey mérnök — mint tette heteken át az éjjelt is nappallá; a ki látta, hogy egész vagyonának kockáztatásával mint igyekezett a város részéről vele szemben támasztott követelményeket teljesíteni: csak az képes kellően méltányolni azt a munkát, a melyet Becsey Eperjesért s annak a bizonyításáért tett, hogy azt a bizalmat, a mely vele szemben Eperjesre jövedele alkalmával megnyilvánult, teljes mértékben megérdemelte.

Az utolsó napokban el se mozdult úgyszólván a gépek mellől mindaddig, míg a kutakból a víz meg nem indult. Itt nyilvánult meg Becseyben az elméletileg képzett kiváló mérnök és a gyakorlati mechanikus egy személyben.

Tudásával fölfedezte a hibát, a mely a kedvező eredményt késleltette s gyakorlati érzéke rávezette, hogy kell azt elhárítani.

Hogy a kutakból a víz meginduljon, ki kellett szivtatni a gépház és a kutak összekötésére szolgáló csövekből a levegőt. A kiszívásra egy külön légszivattyút rendelt, a mely már két héttel ezelőtt megérkezett ugyan, de törött.

Más módrol kellett tehát gondoskodni. Becsey az általa szállított nagy szivattyúkat, a melyek ma már a vizet szorítják a városba, használta fel a légtelenítésre s mert ezek igen pontosan vannak szerkesztve, sikerült volna is a légtelenítés, ha a csövek illesztéseinek a levegő ismét be nem ment volna. A szivattyúzás pedig olyan, hogy a víz mindaddig meg nem indul, míg a csövekben levegő van.

Meg kellett tehát keresni, hogy melyik illesztés szelel s azt egészen rendbe hozni. Ez azonban ismét több napi munka volt.

Végre minden rendben volt s nov. 29-ikén, csütörtökön délelőtt óriási robajjal indult meg a fűrt kutakból a víz a gépház mellett levő nagy beton gyűjtő-kútba. Félelmes látvány volt a betóduló óriási víztömeg örvényszerű kavargása és mégis szinte lehetetlen leírni azt az örömet, melyet ez a látvány a vízvezeték építésével hat hónapon át egész odaadással foglalkozó mérnököknek okozott.

Ez — tehát, hogy a víz a 27 fűrt kútból a gépház mellett levő nagy gyűjtő-kútba magá-

tól belefolyják — volt a víz megindításának első mozzanata.

A másik pedig az volt, hogy a nagy gyűjtőkútból a gép segítségével a városba nyomják a vizet. Nehéz munka volt ez is, de végre november 30-ikán, pénteken este 8 órakor megindult az első víztömeg a város felé. Este fél kilencz órakor már a Szekcső partján megnyitott kiürítő-csapon át ömlött ki a csövekben levő, piszoktól csaknem egészen fekete, hullámzó víztömeg s éjjel 11 órakor már a város Főutcáján is morajlott a csövekben mozgó víz. Tervbe volt véve, hogy mihelyt a víz megérkezik, a «Fekete sas» előtt levő tűzcsapból egy próbaloosolást intézzenek a Szentandrassy-ház ellen, de olyan szennyes volt a víz, hogy a ház homlokzatának tönkretétele nélkül nem lehetett volna azt megtenni.

Most már kezdetét veheti az egész hálózat ki-mosása s azután a közutak és a házi-vezetékek bekapcsolása, úgy, hogy azoknak a háziuraknak a részére, a kik bevezetik házukba a vizet, az lesz a legkellemesebb karácsonyi-ajándék, hogy a vízvezeték csapon megindul az egészséges és szinte pótolhatatlan vízvezeték víz.

Halottunk olyan aggodalmakat, hogy nem jöhet be a városba a víz, mert hiszen vannak utcák, a hol még a csövek nincsenek lefektetve. Ez azonban nem lehet ok az aggodalomra, mert minden utcának külön elzáró-csapja van, a melyekkel az egyes utcákat ki lehet kapcsolni az egész hálózatból s így lehetségessé válik, hogy néhány utcában még dolgoznak is a vezetéken, a mikor a többi utcában már a tiszta ivóvíz folyik.

Egyébként, ha a mellék munkálatok a ta-

AZ «EPERJESI LAPOK» TARCZAJA.

Ébredés.

— Részlet dr. Berzeviczy Albert: «Régi emlékek» című, sajtó alatt levő munkájából. — (Vége.)

Országszerte gyászünnepélyeket rendeztek, a mi vidékünkön is; nemcsak Eperjesen, de Kisszebenben, Pécsújfalván, Roskoványban, Dobón és — Berzeviczén is. Plébánosunk, Tulács Sándor alesperes igen jól beszélt és írt latinul, de a magyar nyelvet kevésbé bírta, s miután egy Széchenyi-ünnepély alkalmával nem akarták a papot tótul szólaltatni meg, — a mi nálunk a nép nyelve, — atyám a szomszéd Alsószalók Kuppis Lajos nevű derék, tősgyökeres magyar lelkészét szólította föl, hogy a requiem megtartása után mondjon a szószékről magyar alkalmi szentbeszédet, a mire ez vállalkozott is, előre jelezvén, hogy a beszéd óvatos lesz, «hogy bárminő censurát kiállhason», de kételkedve jegyezte meg, vajjon lesz-e ki előtt beszélnie? «mert a berzeviczei tót köznépp előtt magyar beszéddel lépni föl igen neveltséges dolog lenne»

Az aggodalom alaptalannak bizonyult; a templomnak majdnem valamennyi padját a helyi és környékbeli értelmiség töltötte meg, melynek soraiban mi gyermekek is áhítattal hallgattuk végig a kétségkívül óvatos, de azért okos és határozottan hazafias beszédet s az istentisztelet végén az összes ajtatoskodók fölállva buzgón énekelték el a «Szózat»-ot.

Csakhamar azonban még a Széchenyi-emlékünne-

pélyek is szálkává lettek a hatóság szemében. Kassán a Széchenyi emlékére földdobot akartak fölhányani az ország legkülönbözőbb vidékeinek földjéből, olyanfélét, mint a minő Kosciusko emlékére Krakóban létesült; mintegy hatszáz értelmiségbeli ember gyűlt össze a közeli s távoli megyékből — legtöbb Sárosból, — de a rendőrség megtiltotta a dombhányást; a mint jöttek, el kellett oszlaniok az embereknek. Kevéssel később meg Eperjesen a gazdasági egylet ülését ugasztották szét Myrbach lovag megyefőnök rendeletére fegyveres zsandárok. Az emberek már nem is tudtak haragudni az ilyenek fölött; az erőszakoskodások egyenesen neveltségesekké váltak, a mikor mindennap új hír jött a megadandó «constitutio» felől és a mikor még a «Verstärkter Reichsrath»-ban helyet foglalt magyar urak is kénytelenek voltak kijelenteni, hogy Magyarországot tovább is alkotmányellenesen kormányozni nem lehet.

Van a haragnak egy neme, a mely már nem ökölbe szorított kézben, nem villogó szemben, nem zokszóban, de józú kacajban nyilatkozik meg; a haragnak ez a humorja teremtette meg azt a nótát, a melylyel a magyar ember 1860–61-ben könnyítgetett a maga lelkén:

„Jaj be' hunczut a német,
Hogy a . . .
A ki ezt nem akarja,
Törje ki a nyavalya!”

Versnek bizony ez nem jó vers és gondolatnak nem nagyon ízléses gondolat, de bár eldicsekedhetnénk azzal, hogy közéletünk azóta soha ennél nagyobb ízléstelenséget nem produkált!

Ez a dacos humor megtermette a maga helyi gyümölcsseit is. Eperjesen a «Cs. Kir. megyei hatóság» hirdetményt tett közzé a cserebogarak elpusztítása érdekében; a szándék jó volt, habár a forma kissé kenetdúsan atyáskodó: rögtön szárnyra kelt egy glossza, mely a debreczeni «diri-diri-dongó»-t ilyenképen variálta:

„Eperjesen kidobolták:

«Cserebogár»-t ne danolják.

Cserebogár, sárga cserebogár,

Mikor száll el a kétfejű madár?» . . .

Bizony annak az elszállítására még jó ideig kellett várunk; egyelőre Olaszország felé néztünk, a hol Garibaldi, kinek neve már 1859-ben jó hangzásúvá lett nálunk, a maga csodával határos hőstetteit vitte végbe, a hol két magyar kezdett vele osztozni a dicsőségben: Klapka és Türr! A népdal mindjárt szárnyára kapta mind a hármat Kossuthal együtt, el is osztotta a szerepeiket: Kossuth tiszta ruhát hoz a szegény, szennyes magyar embernek, Türr Pista meg puskát, és a refrain mindig az, hogy «Éljen Garibaldi!»

A Garibaldi képe — minden tilalom ellenére — úgy elterjedt akkor Magyarországon, mintha saját nemzeti hősnök lett volna; olyan képek is kerültek hozzánk, a hol mind a hármat: Klapka, Türr és Garibaldi együtt voltak ábrázolva. Én is lerajzoltam természetesen mind a hármat, nem sejtve, hogy közülök kettővel valamikor még személyesen meg fogok ismerkedni, — hiszen az egyik, még aggastyánkorában is nemes hős-alak, most is közöttünk jár . . .

Hogy én azok szerint, a miket a felnőttek beszédjeiből megérthetni véltem, gyerekszel hogy képzel-

vaszra maradnak is, nagyban és egészben a vízvezeték még az idén készen lesz.

A tűzcsapok felállítása fokozatosan halad előre s mihelyt a mosás megtörténik, a közkutak szerelését is megkezdik. Itt említjük meg, hogy azért volt szükséges Eperjesen földfeletti s nem — mint Pesten — sülyesztett tűzcsapokat alkalmazni, mert, — eltekintve attól, hogy a sülyesztett tűzcsapok jelentékenyen drágábbak, nálunk, a hol csak néhány utca van burkolva, a havat pedig télen egy utcából sem hordják ki, nyáron a por és sár, télen a hó annyira betemetné a tűzcsapokat, hogy ha tűz esetén szükség volna rájuk, nem lehetne hirtelen megtalálni.

Víz tehát van már. Most csak a háziurakon múlik, hogy ezt a jó vizet teljes mértékben élvezhesse is a lakosság. Ez pedig más-ként, mint a házi-vezeték megépítése nélkül nem lehetséges. Szeretnénk azt hinni, hogy csak azok nem vezetnek be, a kiknek egy százzal előbb kellett volna élni.

II. Rákóczi Ferencz.

Írta: dr. Dessewffy István. (Folytatás.)

Az ónodi mezőn nagy sátorváros várta a fejedelmet s az országos rendeket. Középpont a fejedelem hatalmas sátorán — mely várhoz hasonlított — a nemzeti s a Rákóczi-lobogó lenggett; itt tartották az országgyűlést. A fejedelem emelvényen ült, bíborvörös karosszékben, mellette a főurak és főpapok, körülötte pedig a megyék követői. S kint a mezőn megszámlálhatatlan kurucz-sereg táborozott, nehogy valami labancz-csapatnak eszébe jusson a fontos tanácskozásokat megzavarni.

A megyék között egy volt csak, a mely nem szerette a fejedelmet: Túróczi vármegye. Még az országgyűlés előtt izgató köriratokat küldött a többi megyékhez: kössenek már békét, hagyják el Rákóczit, mert vérsz, pusztul minden a háborúban, nem tudnak szántani, vetni, a jobbágyok nem művelik az urak földjét, elmennek mind kurucz katonáknak. A jószágos Rákóczi nem szerette az erőszakot. Maga elé hívatta a túróczi követeket s szeliden kérte őket, mondják el, mi nyomja a szívéket, hiszen a vármegyék közül éppen Túróczi volt az, mely alig látott ellenséget, a melynek legkevesebb kára volt. Miért zavarják hát az összhangot? miért hozakodnak elő képzelt sérelmeikkel? hiszen a szabadságért nélkülöz, áldoz mindenki, úr és jobbágy egyaránt, s a legtöbbet szenved, áldoz éppen ő — a fejedelem. Sok szegény ember van a zászlók alatt, ott hagyták feleségüket, gyermekeiket, a labanczok elpusztítják házaikat, földeik parlagon hevernek, még sincs köztöttük hazaáruló! Miért csak éppen ők, a túróczi vagyonos nemesek? Odaáll Rakovszky túróczi alispán s a helyett, hogy bűnbánóan bocsánatot kérne, kiabálni kezd. Hogy bizony ők nem bánják meg, a mit tettek, mert csökken

a pénz értéke, nincs ára a gabonának. Ez a nyílt ellenállás annyira felbőszítette a rendeket, hogy Rakovszky még ott a helyszínen összekaszabolták, a másik túróczi követet, Okolicsányit, halálra ítélték, Túróczi vármegye pecsétjét összetörték s a vármegye területét a szomszéd vármegyék közt osztották föl. Ez esemény emlékére a visszaállított Túróczi vármegye tanácskozó-asztala sokáig volt zöld-posztó helyett pirossal bevonva.

Az eredménytelen béketárgyalások, a hosszú háború szenvedései, a német seregek kegyetlen dúlásai és fosztogatásai annyira elkésztették a nemzetet, hogy békéről, megegyezésről a királyiál immár nem akart tudni. Ennek következtése az lett, hogy az ónodi országgyűlés az uralkodóházat trónvesztettnek mondotta ki. A háborút most már csak a kard dönthette el...

A sors azonban nem kedvezett a kuruczoknak. A fejedelmet alvezérei tőle nem helyeselt harcba viszik be s következik a gyásos trencsényi vereség, mely a háború koczkiáját egy csapásra a németek javára döntötte. Rákóczi táborát a Vág folyó partján a hadsereg kifejlődésére nem alkalmas, szakadékos, vízmosásos helyen ültette fel, seregét meglepi Pálffy labancz hadai, s a fejedelem gyors paripáján végig száguld a harc-téren, hogy a sereget rendbe hozhassa. Eközben két szakadékos átugrat szerencsésen, a harmadikat lova nem bírja s Rákóczi lovával együtt a mélységbe esik, melyből elaléltan, véres fejjel húzzák ki. A fejedelem vérbefagyott testét látva a kurucz had, mely azt hitte, hogy meghalt, elveszti kedvét, bátorságát. Szerzte szédlednek; a harctér s a győzelem a labancz marad.

A vereség fájdalmas volt, de a következtései még gyászosabbak. A kuruczok most is végig robogott Magyarországon, betört Stíriába, Ausztriába, mintha semmi se történt volna, de már szemelláthatók az elcsüggedés jelei. Kiűtött a pestis, a fekete halál. Ezt a betegséget, mely sokszorta veszélyesebb volt még a koleránál is, mi már hál' Istennek nem ismerjük. Valósággal megtizedelte az a lakosságot, a kurucz-tábor, sőt voltak oly vidékek is, melyek népét teljesen kipusztította akkor; így Eperjes és a Tarcza völgye. S belekapott a kuruczokba a minden pestisnél gyalázatosabb betegség — az árulás Vak Bottyán, az «őreg após», a kit a néphit szerint nem fogott a golyó — meghalt. A hősök hőse: Ocskay brigadéros, eladta magát a németnek generáliságért s vastag aranylánczért. Elfogták, lenyagkatták, de gyalázatos példáját mások is követték. Hiába minden hősiesség, kisebb-nagyobb győzelem: a túlnyomó labanczok csak szorítja vissza Rákóczi hadait napkeletre, a beregi hegyek felé. Nem víg a kuruczhad, szomorú, csüggedt már, versei, énekei se a nyíló kikelet üde csillogása többé, de a sárguló levelek csendes, szomorú hullása.

Őszi harmat után
Végre mikor aztán
Fujdogál a téli szél,
Zöld erdő harmatját,
Piros csizám nyomát
Hóval lepi be a tél.

Rákóczi maga is átlátta, hogy békét kell kötnie. Összehívta a tanácsot — melyet az ország legkiválóbb embereiből a nagyszécsényi országgyűlés alkotott — nyilatkozzanak a béke fölött. Azok kimondják, hogy

a békének megállapított feltételeiből semmit sem szabad engedni.

Ily föltételek mellett békét kötni nem lehetett; csapatait megerősítendő, Rákóczi Lengyelországba távozott, hogy ott szövetségesével az orosz czárral a háborút folytatására szükséges segély tárgyában tanácskozzék. Az ország határán sirva borult lábai elé udvari cz gánymuzsikusa: «Elmegysz felséges fejedelem, itt hagyod a vagyont, keresed a nincsent.»

Lengyelországi időzése alatt alvezére Károlyi Sándor megkötötte a királyiál a szatmári békét. Teljes politikai és vallászsabadság, az alkotmány megőrzése volt abban ígérve — papíron. A király hűségére visszatértek minden vagyonukat visszakapják, ha a hűség- esküt leteszik. Rákóczi a hűség- esküt megbízta útján is letehetette, s azután se tartozott az országban lakni.

1711. május 1-jén a kurucz-tábor letette fegyverét a majtényi síkon. A hely, a hol ez megtörtént, mai napig ott áll, kopáron, pusztán. Csak dudva és csalán nő ottan! Körülötte a gyönyörű búzakalásos rónáság...

Rákóczi nem írta alá a békekötést. Az ő lelke nem ilyen béke után vágyódott. Nem azt a boldogtalan nyugalmat óhajtotta ő nemzetének, a melyet egy elgyengült, elfásult nép érez, mely hasonló egy lázbeteg álmához; az, a mi után ő törekedett: az egészséges, boldog nyugalom volt, melyet csak szabad, vagyonos, hazát szerető és vallásos nép élvezhet. A sors nem tette ezt lehetővé, s Rákóczi, minden fejedelmek legnemesebbje, elbujdosott, fölláldozott gazdagságot, családi boldogságot, pénzt és óriási birtokokat. Hogyha már nem tehetette népét gazdaggá, boldoggá, legalább legyen ő benne reményűk, vigasztalásuk, ne járuljon a nyomorúsághoz csalódás is, ne hiessék, hogy az is elhagyta őket, a kibén leginkább bíztak, kit legjobban szerettek, kinek a neve egy volt előttük a szabadsággal. Ő volt a szabadságharc lelke, vezére, ő legyen az is, ki legtöbbet veszít ügyének bukása miatt.

S bár távol volt, messze Franciaországban, nagy Törökországban, Rákóczi lett a nép vigasztalója, remény-sege. Kósza hírek keltek időről időre, hogy ismét jön Rákóczi a messze tengerekről, élén vitéz daliás kuruczoknak. Hogy eloszlassa a nyomort, a szolgaságot s visszahozza a lelkebe a tavaszt: a szabadságot és meglegedést. A piros hajnal Rákóczi zászlóinak lobogása — az esti-csillag Rákóczi csillaga. A zord északi szél a szegény bujdosók sóhaja, kiknek hó födte el piros csizmáik nyomát. A meleg déli szellő tőle hoz távol Törökországból üzeneteket. Rákóczi hírmondója őszszel a fecske, a golya. A hol piros virág nő a gyepen, oda kurucz vitéz paripája lépett egykor. Az anya Rákócziért tanítja gyermekét imádkozni, s száz dal zokog hegyen-völgyön, mely őt hívja vissza, az ő dicsőséget zengi:

Szeret Magyarországot,
Óhajt Erdélyországot,
S holtig szán, holtig bán,
Még a gyermekök is
Tudom visszakíván.
Mikor rég elmentem:
Visszasóhajtottok,
Mikor rég meghaltam:
Akkor is sirattok,
Haló poromból is
Föltámasztanátok,
Összeszednétek még
Porhanyó csontomat.

(Vége köv.)

tem magának a Garibaldi szerepét nálunk, azt egy akkori rajzművész árulja el, a melyen egy fegyvertelen magyar viaskodik egy fegyveres zsandárral s Garibaldi az ő megszabadására siet.

Voltak azonban, a kik nem akarták bevárni, a míg Garibaldi idején bennünket megszabadítani, de maguk mentek ki hozzá. Tűzes és kalandvágyó fiatal emberek ilyen kiszökései már 1859-ben kezdődtek, akkor is alakult egy magyar légio Olaszországban, 1860-ban is egy. Atyám sógorának, Dobay Józsefnek egy testvér-öccse, Károly huszárhadnagy akkor ment ki Olaszországba s századosként lépett be a légioba; ott is maradt azután végleg a piacenzai huszárezrednél szolgált, érdemeket szerzett az abruzzói brigantik megfékezése körül, szépen haladt előre az olasz seregben, ezredes lett, sőt később altábornagy, piemonti olasz nőt vette el, a nyolczvanas és kilenczvenes években ismételve meglátogatta nejével együtt itteni rokonait, én is fölkerestem őt Nápolyban egyszer; derék olasz katonává lett, de lelke mélyében magyar maradt s a magyar nyelvet sem felejtette el.

Eközben Ausztria helyzete mindinkább tarthatatlanná vált; «tehetetlenül feküdt a nagy cadaver»; az olaszországi háborútól okozott pénzügyi bajokat sehogy sem tudta kiheverni, mert az önkényesen kivetett adók nehezen folytak be, a katonai executiók kifosztották a népet, de nem sokkal gazdagították a kincstárt s megesett az is, hogy ha valahol adóba lefoglaltak marhát s kiirták rá az árverést, az emberek összebeszéltek és nem jöttek el árverezni. A kormány tekintélye már nemcsak benn az országban, de kifelé, az «európai

concert»-ben is tetemesen megcsökkent: valamit kellett tenni Magyarországot kibékítésére, s így — megszületett az «októberi diploma».

Ez ugyan nem adta meg azt, a mit hirdettek, Magyarország alkotmányát vissza nem állította, a 48-iki törvények közül csak egynéhányat ismert el s Magyarországnak csak provinciális önrendelkezési jogot adott; de utóvégre is az, hogy az ország egy katonai fő-kormányzóság helyett visszakapta a régi helytartó-tanácsot, hogy a megyéket visszaállították és az országgyűlés összehívásának előkészítését elrendelték: a mult-hoz képest haladás volt, félreismerhetetlen jele annak, hogy a fiatal uralkodó elfogulatlan jó szándéka fölébe kerekedett egy magát lejárt, csökönyös és rövidlátó rendszer végzetes uralmának és kilátást nyitott arra, hogy ép oly határozott, mint eszélyes magatartással a nemzetnek sikerülni fog a maga igazát teljesebb mértékben is érvényesíteni.

A kevéssel később közzétett főispáni kinevezések hatását kissé leszálította az, hogy a kinevezettek közül többen — még pedig igen tekintélyes férfiak — a kinevezést elveiknél fogva visszautasították.

A mi főispánunk gróf Andrássy György lett, a Széchenyi barátja és munkatársa, a ki megyénkben is nagybirtokos volt és Sárosmegyének már 1842-től 48-ig főispánja, az ő kinevezetése tehát egészen megfelelt az októberi diplomában kifejezésre juttatott ama politika szellemének, mely az alkotmányt az 1848-iki törvények figyelmen kívül hagyásával 47-es alapon akarta visszaállítani.

Már a főispán megérkezése előtt atyámnak egy

értekezletben kellett Eperjesen résztvennie, melyben a főnforgó érdekellentétek lehető elsimításával megállapították a választandó megyei tisztikar névsorát. Azután megjött a főispán, kit Eperjesen nagy díszszel fogadtak s az ő saját vezetése alatt indultak meg — meglehetősen dőcögösen — az újjászervezt előkészítő tárgyalások. Eközben Myrbach megyefőnöknek is kijutott — egy macskazene, melyből nagyobb tüntetés támadt, a kétféjű sasok leverésével, csendőri közbelépéssel, sőt kisebb sebesülésekkel is.

A megye újjászervezése következtében tulajdonképpen Sárosmegye is elvben a 48-iki alpra való helyezkedés mellett nyilatkozott, de a megegyezés kedvéért s a gyakorlati czélszerűségekre való tekintettel nagy engedmények történtek. Nálunk ugyanis az volt a helyzet, hogy a megye utolsó bizottságát s tisztikarát is 1849-ben — épen a leghazafiasabb elemekből — forradalmi kormánybiztosnak kellett kineveznie; ezt a kinevezett bizottságot és tisztikart most újra életbeléptetni mégis bajos lett volna s ha az utolsó tisztújításra nyúltak volna vissza, akkor épen a nemzeti ügyet cserbenhagyók kerültek volna felül. Így aztán községkinti választást rendeltek el; a községek által választottak a december 19-iki közgyűlésen megválasztották a megyei bizottságot, ez pedig másnap és harmadnap megválasztotta a megyei tisztikart.

A főispán két beköszöntő-beszédeje férfiasan őszinte megnyilatkozása volt az ő conservatív politikai hitvallásának. Elmondta, hogy «az ősi alkotmányt» — mely alatt aligha értette a 48-ikot, — a legkésőbbi érzések között látta elenyészni, de «felüdülése iránt

A dél

— Dr. E. Nagy Öli

Tisztelt Érteke

Az a tárgy, me

kívánok, nem tiszt

hogy én, mint a k

hatom magamat

leten az előadói

reá mégis jogzít

effajta kérdéseket

is; azután, hogy,

ből evang. közén

több ízben kikül

minden kérdéséve

ez a tárgy, mint s

nél sikeresebb, de

minden tekintetb

belevág a család

is. Ép azért őszit

Országos Közép

tisztelt elnökéne

ennek az érdeke

mat adott.

Arról van sz

sen pedig a hely

beosztása, mely

és délután fogla

nálunk a tanuló

ban az iskolához

czélszerűbb szor

tanítási óráit t

iskolai teendőjé

ellátását?

Ismétlem, ez

olyan probléma

minden barátja

belevág a csalá

hető napi mun

a hol iskolába

hogy érdeklőde

kozását, iskolai

abban a kérdé

szerint való m

beosztására is l

Jelenleg fia

12 óráig, de

elfoglalva az isk

szólvaan nincsen

lező játéknak v

középkiskolai e

írókör foglalja

azután meg az

igénybe. Távo

hogy mindez

kozása és testi

lattól megszab

vagy iskolai p

kétségbe soha

mint az, a ki v

«majdan kor

nyitott téren

meg fogjuk

«a termész

Istenektől te

szívöket az e

dásra», s sze

csak «józan,

Európában «

a «túlbuggal

óvakodni, m

A végbe

közfelkiáltás

Merse Felix

Atyám a bel

a forradalm

legyen s ő

tisztújítás fo

a jövőbe ve

pártoskodás

beszéd is, m

idegen hiva

A délelőtti tanítás.

— Dr. E. Nagy Olivér felolvasása a «Tanári Kör»-ben. —
Tisztelt Értekezlet!

Az a tárgy, melylyel mai felolvasásomban foglalkozni kívánok, nem tisztán pedagógiai kérdés. Ez okolja meg, hogy én, mint a ki pedagógiai kérdésekben nem sorozhatom magamat a szakemberek közé, a mai értekezleten az előadói tisztséget elvállaltam. De talán van reá mégis jogczímem. Egyrészt az, hogy mint tanár, effajta kérdéseket tárgyalni hivatásbeli kötelességem is; azután, hogy, mint a kultuszminiszter úr bizalmából evang. középiskoláink érettségi-vizsgálataihoz már több ízben kiküldött kormányképviselő, a pedagógia minden kérdésével behatóbban foglalkozom; végül érint ez a tárgy, mint szülő is, hisz' egy, a gyermekeink minél sikeresebb, de amellet szellemi és testi frissességüket minden tekintetben megőrző tanulmányi rend mélyen belevág a családok melegegdedtségébe, boldogságába is. Ép azért őszinte köszönetet mondok e helyütt az Országos Középiskolai Tanáregyesület eperjesi köre tisztelt elnökének, a ki ez előadásra való felkérése által ennek az érdekes problémának a fejtegetésére alkalmat adott.

Arról van szó, hogy helyes-e iskoláinknak, különösen pedig a helybeli középiskoláknak az a munkaidő-beosztása, mely a tanítás idejét kétfelé vágva, délelőtt és délután foglalkoztatja az ifjúságot? Helyes-e, hogy nálunk a tanuló a napnak úgyszólván minden órájában az iskolához van kötve? Vagy pedig nem volna-e czélszerűbb szorgalmi idejét akként beosztani, hogy tanítási óráit tömörítve, lehetővé tegyük a fiatalság iskolai teendőjének csakis a délelőtti órákban való teljes ellátását?

Ismétlem, ez nem csupán pedagógiai kérdés, hanem olyan probléma, a mely iránt minden szülő, sőt a tanúgy minden barátja is kell, hogy érdeklődjék, mert mélyen belevág a családi élet munkabeosztásába, az értékesíthető napi munkaidő helyes elosztásába. Egy család, a hol iskolába járó gyermekek vannak, amúgy is kell, hogy érdeklődéssel kísérje a gyermekei szellemi foglalkozását, iskolai elfoglaltságát. Mennyivel inkább áll ez abban a kérdésben, melynek egyik vagy másik mód szerint való megoldása magának a családnak munkabeosztására is kétségbevonható befolyást gyakorol!

Jelenleg fiatalságunk délelőtti 8 órától 10—11, sőt 12 óráig, délután pedig 2 órától 4-ig, esetleg 5-ig van elfoglalva az iskolában. Szabad napja, sőt félnapja úgyszólván nincsen, mert az egyik szabad délután a kötelező játéknak van szentelve, a másikat pedig a különféle középiskolai egyesületek, dalkör, zeneegyesület, gyorsírókör foglalja le. Vasárnap a kötelező istentisztelet, azután meg az önképzőkör gyűlései veszik az ifjú idejét igénybe. Távol áll tőlem, mintha azt akarnám mondani, hogy mindez nyűg a fiatalságnak. Hisz' szellemi szórakozása és testi foglalkoztatása bizonyára örömmel tölti el a fiatal lelket. De mégsem tud az attól a gondolatától megszabadulni, hogy a mi az iskola falain belül, vagy iskolai parancs alapján történik, az mégis csak

kötelesség. Kellemesebb talán, mint azoknak a tárgyaknak a studiuma, a melyek egyike-másika iránt kellő érdeklődéssel nincsen, azonban hiába, kötelesség az. Bátran állíthatjuk tehát azt, hogy a középiskolai tanuló az egész héten át folytonosan iskolai teendőikkel, még pedig az iskolához kötött teendőikkel van elfoglalva, ami mellett nemcsak a családi életben való részvételre, hanem a készülésre és esetleg az iskolán kívül tanult studiumok a, nyelvekre, zenére stb. is csak nagy körültekintéssel és áldozattal tud magának időt keríteni.

Amikor délfelé, vagy pláne dében hazajön a tanuló, az a szünet valójában nem szünet neki. Egy részét elfoglalja a hazamenetel s ebéd után az iskola felkeresése, javát pedig felemészti az ebéd ideje. Azzal tehát leszámolhatunk, hogy a diák a déli szünetet iskolai készülésre alig tudja felhasználni. Fokozottabb mértékben áll ez a téli hónapokra, mikor a korán sötétedő napok miatt némely iskolában, pl. a koll. főgimnáziumban már délután 1/2 2 órakor kezdődik a tanítás, úgy, hogy igazán csak a legszükségesebb ideje marad a tanulóknak arra, hogy megebédelhesen. Délután aztán, kivált ha még tornaóra van, sötét lesz, mire hazajut. Egész napját az iskolában töltötte s most fáradtan, kimerülve, nekiülhet dolgozóasztalának, hogy másnapi leckéjével elkészüljön.

Azt hiszem, felesleges hangsúlyoznom, hogy ez nem lehet előnyös a fiatal, fejlődő szervezetre, mert hisz, magunkról is tudjuk, hogy délelőtt frissen, sokkal jobban bírjuk a szellemi munkát, mint este, mikor már a napi munka után, a szellem is megkívánja a pihenést.

De van itt egy más szempont is, mely ennek a rendszernek a megvilágítására hibájának az illusztrálására, specialisan helyi viszonyaink szerint nem közbömbös. Ez pedig az, hogy iskoláink ifjúságának egy része a közeli községekben, Sóvárról, Sebesről naponta bejár az iskolába. Az ilyen szegény fiú korán, még sötéttel kénytelen felkelni, télen át még sötéttel indul is el hazulról, hogy jókor itt legyen az iskolában. Dében, ha vagyoni viszonyai nem engedik, nem is eszik rendes ebédet, vagy pedig a legjobb esetben kénytelenek a szülői az ő számára valahol ebédet fizetni, mert az alatt a rövid idő alatt, melyet déli szünetnek nevezünk, lehetetlen neki hazamennie s onnan ismét a délutáni tanításra kellő időben ideérkeznie. Este, sötéttel kerül haza, amikor a szellemi és testi fáradtság lehetetlenné teszi, hogy könyvei mellé telepedjék s készüljön a másnapi munkára. Tehát eszik — ha ugyan van neki — valami kis meleget és lefekszik, hogy aztán kora reggel, 4—1/2 5-kor felkeljen már, mert akkor kell pótolnia az előző napon elmulasztott készülést. Valójában tehát ilyenkor kezd már meg iskolai munkáját, melyet csak 13—14 óra múlva, este 5—6 órakor fejez be.

Nézzük már most, nem volna-e helyesebb, ha úgy, mint Budapesten s az ország sok városában, Pozsonyban, Aradon, Rózsahegyben stb. szokásos, itt nálunk Eperjesen is meghonosítanánk azt a rendszert, hogy az iskolai tanítás egyhuzamban folytattassék délig, vagy legkésőbb délutáni 1 óráig s így lehetővé tennők, hogy a tanulóknak az egész délután szabadon állana ren-

delkezésére nemcsak az elengedhetetlen másnapi előkészítés, hanem a szintén nélkülözhetetlen szórakozás czéljaira is?

Hivatalosan, a tankerületi kir. főigazgatóságok szives készséggel rendelkezésünkre bocsátott kimutatásai szerint, a következő középiskolákban van meghonosítva az egyfolytában való tanítás:

I. Budapesten minden középiskolában.

II. A kassai főigazgatóság területén: a kassai állami főreáliskolában, a premonstreiek kassai főgimnáziumában, a sátoraljai helyi kath. főgimnáziumban, a máramaros-szigeti és a kisszebeni kath. alginimnáziumokban.

III. A nagyváradi főigazgatóság területén: az aradi kir. kath. főgimn., a nagyváradi kir. főgimn., a temesvári áll. és az u. o. kath. főgimn., a lugosi áll., a nagy-szalontai községi és a fehértemplomi áll. főgimn.-ban, a nagyváradi, aradi és a temesvári áll. főreáliskolában.

IV. A győri főigazgatóság területén: a soproni áll. főreáliskolában.

V. A székesfejvári főigazgatóság területén: a székesfejvári kath. és a szekszárdi áll. főgimnáziumban, a székesfejvári áll. főreáliskolában.

VI. A debreczeni főig. területén: a debreczeni kath., a miskolci kir. kath. és a nagykálói áll. főgimn., a debreczeni áll. főreáliskolában.

VIII. A pozsonyi főigazgatóság területén: a pozsonyi kir. kath. és az u. o. evang. főgimn., az u. o. áll. főreáliskolában és a trencsényi kir. kat. főgimnáziumban.

VII. A besztercebányai főigazgatóság területén: a besztercebányai kir. kath., a losonci áll. és a rózsahegy kir. kath. főgimnáziumban.

Összesen tehát 30 középiskolából vannak pozitív értesüléseink a délelőtti tanítás tárgyában. Tudjuk azonban, hogy — mint már említettük — Budapesten és a pestvidéki tanker. főigazg. területén általában el van ez a rendszer fogadva. Három főigazgatóságtól és pedig a szegeditől, a kolozsvártól és a nagyszebenitől sajnos, nem kaptunk tudakozásunkra választ és így ezekről pozitív felvilágosítást nem adhatunk; de úgy tudjuk, hogy azok területén is több helyen van már megvalósítva az egyhuzamban való tanítás. Megjegyzendő azonkívül, hogy a kimutatásokban a főigazgatók a területükön levő protestáns középiskolákról meg nem emlékeztek, mert azok felett, bár állami ellenőrzést gyakorolnak, de azok közvetlen fíhatóságuk alá nem tartoznak.

Ezenkívül tudjuk, hogy igen sok városban, mondhatjuk az ország legnagyobb gócpontjain, a kulturális, ipari és kereskedelmi fókuszokban a középiskolákon kívül a polgári iskolák, a tanító- és tanítónőképző-intézetek, a felsőbb leányiskolák stb. szintén az egyhuzamban való tanítás elvének hódolnak, úgy, hogy bátran állíthatjuk fel azt a tételt, hogy hazánk tanítézteinek igen jelentékeny része meghódolt már ennek a pedagógiai felfogásnak. A vallás- és közoktatásügyi miniszter már 1892 évi 56,859. sz. rendeletével kérdést intézett a középiskolákhoz, hogy nem tartják-e czélszerűnek az egyhuzamban való óra-beosztást, minthogy már akkor több intézet ez iránt kérelmet intézett hozzá s neki elvi kifogása ez ellen nem volt. Nézzük azonban az egyfolytában való tanítás részleteit.

Egy hétre maximaliter 28—30 tanítási órát vehetünk középiskolai, 22-t elemi, 24-et polgári, 34 órát a tanítóképzőkben tantervünk szerint. Tehát, ha a maximumot a 6 hétköznapra elosztjuk, egy-egy napra legfeljebb 5 iskolai óra jut. Zene és ének ugyanis délutánra maradhatna. Elfogadott szokás, hogy minden óra előtt 10 perc szünetet élvez a tanulóereg. E szerint valóssággal nem 5×60=300 percig tart a tanítás, hanem csak 5×50, vagyis 250 percig. Ha most már a tanítást pontban 8 órakor kezdenék el, a minnek semmi akadálya sincsen, akkor a 250 perc, külön számítva a 9, 10, 11 és 12 órakor adandó 10—10 percnyi, összesen tehát 40 percnyi szünetet is, 12 óra 50 perczokor, vagyis 10 perczcel 1 óra előtt végződnek. De vajon nem lehetne-e a tanórát intenzíve kihasználva, 40 vagy 45 perczessé átalakítani? Meg vagyok róla győződve, hogy a kollega urak ma is a leglelkismeretesebben osztják be az elvégzendő tananyagot és sokan talán azon a véleményen lesznek, hogy a mai órákból semmit elvonni már nem lehet. Azonban talán nem jörok messze az igazságtól, midőn azt a nézetet nyilvánítom, hogy az 50 perczes tanórát 45 perczessé redukálva, még mindig elég idő maradt a tárgyval való beható foglal-

kétségbe soha sem esett», s most visszatér öntudatosan mint az, a ki volt; reményét fejezte ki, hogy az ő Felsege «majdan koronázandó apostoli királyunk» által megnyitott téren fokozatosan minden nemzeti feladatunkat meg fogjuk valósíthatni, de kérte honfitársait, hogy «a természet-ellenit, a lehetetlent ne kívánják». «Idegen Istentektől ne várjanak semmit», hanem utasítsák nemes szívöket az erények legnehezebbikére: «az önmegtagadásra», s szerencsétlenségükön okulva, a haza javát csak «józan, törvényes haladással» mozdítsák elő, mert Európában egy nemzetnek sincs talán nagyobb oka a «tűlbuzgalom, túlbecsülés és az improvizációktól» óvakodni, mint nekünk.

A végbement tisztújításon aztán megválasztották közfelkiáltással első alispánná anyám testvérét, Szinyei Merse Felixet, második-alispánná pedig Bánó Józsefet. Atyám a béke kedvéért belényugodott, hogy főjegyzővé a forradalmi kormány idejében mellőzött Semsey Pál legyen s ő beírta a tiszteletbeli főjegyzőséggel. A tisztújítás folyamában mondott beszédek telve voltak a jövőbe vetett reménnyel, ünnepélyesen ígérték a pártoskodások elfojtását s az összetartást, de volt olyan beszéd is, mely kegyetlenül ostromozta a Bach-korszak idegen hivatalnokainak szereplését, a «lézengő köcsög-

kalapos ijestöket», a kik «féregként márták, csipték hazánk testét, míg közel volt az elveszéshez».

Az a férfiú, a kit a közbizalom úgyszólván minden előzetes szolgálattal nélkül az első önkormányzati tisztségre emelt, Szinyei Felix, akkor is és később még inkább fényesen igazolta ezt a bizalmat; Sárosmegyének történetében hosszú időt kell áttekinteni, hogy találjunk közeleti szereplőt, ki annyi tekintéllyel annyi népszerűséget tudott egyesíteni, s mindkettőt oly igazán kiérdemelte. Ideális alakja volt ő annak a letűnt, régi megyei életnek, a melyben az alispán «kormányzott, nem szolgált;» könnyű volt kormányoznia, mert a megye fiait önkényt hajoltak meg jelleme és esze előtt; nem szolgált embert, nem is ilyen vagy amolyan rendszert, hanem szolgálta becsületes meggyőződését és hazafiúi lelkiismerete parancsát. És én szerencsésnek tartom magamat, hogy harminczegy évvel azután, hogy Szinyei Felixet először emelte pajzsára Sárosmegye, és tizenhat évvel az ő sajnálatosan korai halála után én lehettem az, ki arczképének, melyet fia, egyik legjelesebb festőművésznök festett, leleplezésénél róla Sárosmegye gyűléstermében emlékbeszédet mondhattam. (Vége köv.)

Sirolin

Emeli az étvágyat és a testet, megújítja a köhögést, váladékot, éjjeli izzadást.

Tüdőbetegségek, hurutok, számarköhögés, skrofulozis, influenza

ellen számtalan tanár és orvos által naponta ajánlva.

Mint hogy értékesen utánzatokat is kínálnak, kérjen mindenképp „Roche” eredeti csomagolást.

F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Sv.)

„Roche”

Magyar orvosok rendelkezésre a gyógyszerárakban. — Am. Gyógyszerárak 4—5-nyos.

kozásra. Elvégre jól tudjuk, hogy 5 perc a tanításban nem oly hosszú idő, mely alatt számbavehető munkát lehetne elvégezni s mondjuk, a feleletek rövidebbre szabásával, vagy kevesebb felelettel máris megtakarítottuk azt a nélkül, hogy a tényleges tanítási időt, a tárgy előadási idejét, megrövidítettük volna.

(Vége köv.)

EPERJESI SZÉCHENYI-KÖR.

Felolvasó-estély. A nov. 28-ikán tartott felolvasó-estén Jónás János értekezett a jóról és a rosszról. Jónás János, mint felolvasó, nem ismeretlen a közönség előtt, melynek már volt alkalma hallani az ő magvas és minden léveléje mellett is könnyed fejtegetéseit. Ez alkalommal egy nehéz filozófiai probléma ismertetését tűzte ki feladatául, mely probléma régi idők óta fogva foglalkoztatta a legkiválóbb bölcsészek elméjét, kik különböző korban különböző elméleteket állítottak fel e kérdéssel. Jónás János ezen elméletek bírálata kapcsán jut a kérdés megoldásához. A lélekbeli indul ki: érkeink a külső világ behatásait felfogják, öntudatunk ezeket a külső behatásokat feldolgozza s egyszersmind osztályozza, mérlegeli is. De mi ennek a mérlegelésnek az alapja, milyen cselekedetet mondunk jónak és milyent rossznak? Magunk is tapasztalhatjuk, hogy a mit mi jónak tartunk, azt mások esetleg rossznak tartják. Ez megzavarja öntudatunkat, mely keresi a jónak és rossznak ismertetőjeit. Megzavart öntudatunk találhat ugyan megnyugvást a vallásos hitben, de a tudományok kötelessége ettől a vallásos hittől függetlenül a jó és rossz cselekedetet egy olyan ható tényezőre visszavezetni, mely az anyagiakkal küzdő embert veszi számba. Azt látjuk, hogy ugyanazon cselekedetet a különböző korok és ugyanazon időben különböző népek más- és másképpen ítélik meg. A materializmus a sikerben látja cselekedeteink egyedül helyes értékét, s felállítja a tételt: jó az, a mi sikerült. Ebben a felfogásban azonban nem találunk megnyugvást és hasonlóképpen nem nyugtat meg az utilitarizmus tanítása sem, hogy a mi nekünk magunknak hasznos, az a jó; a mi káros, az a rossz. Sokkal inkább megnyugtató a Spencer elmélete, mely cselekedeteink célját három pontban tűzi ki: a saját magunk jólétében, az utódok jólétének biztosításában és a velünk együtt élők javának előmozdításában. Jó cselekedet az, mely ezt a hármas célt szolgálja, ellenkezője a rossz. De még ez az elmélet sem elégt ki teljesen, valamint a Nietzsche elmélete sem. Melyik tant kövessük hát? A feleletet megadja az az érzet, mely legjobban felháborodik bennünk a Nietzsche elmélete ellen: a szeretet, a személyiség feltétlen tisztelete. Cselekedeteink célja tehát: mennél több szeretetet szeretni. De az egyén organikus része a családnak, a család a nemzetnek s így az egyén személyes feladata csak az lehet, hogy mennél hívebb kifejezője legyen a nemzetben élő erkölcsi törekvéseknek. Mert mennél jobban sikerül, sokszor öns érdekai ellen is, követni azt, a mi a nemzet felfogásában jó, és kerülni azt, a mi a nemzet felfogásában rossz, annál szélesebb lesz a kör, a melyben rokonszenvet, szeretetet tud kivívni a maga egyénisége számára. Ez a rokonszenv és szeretet az értékmérője úgy a saját, mint a mások egyéniségének. Ez röviden Jónás János kiválóan értekes felolvasásának a gondolatmenete. Így természetesen hézagos és elvont. A felolvasó azonban igen ügyesen szövi a fonalat s az elvont témát közelebb hozza a közönséghez előadásának könnyedségével, világosságával és a mindennapi életből vett példáival. — A felolvasás előtt Krieger Mihály szavalta el Váradi Antalnak «Az utolsó sor» cz. költeményét igazi érzéssel, élénk színezéssel.

(S-a.)

Idégen-nyelvi háziestély (francia és angol társalgás) lesz decz. 7-ikén, pénteken d. u. 6 órakor a Kör kistermében.

Két zeneest lesz december folyamán. Az egyik ezen a héten szerdán, a másik pedig szerdához két hétre, vagyis decz. 19-ikén. Ezt az utóbbi estét, az eredeti programtól eltérőleg, a képiállítás miatt elmaradt zeneestély pótlásául rendezik.

A Kör decz. 2-iki népszerű, ismeretterjesztő estéjének műsora a következő: 1. Megnyitó. Előadja Göncsi Elek zenekara. 2. «A mariselli cigányok», Bartók Lajostól. Melodráma zenekísérettel. Előadja Janisch Tivadar. 3. A munkáról felolvas Jónás János ny. ker. isk. igazgató. 4. Zene. Előadja Göncsi Elek zenekara. Kezdeté délután 5 órakor.

HIREK.

— **Kinevezés.** A király Gaál Jenő felsővízközi járásbírói jegyzőt a miavai járásbíróhoz albróvá nevezte ki.

— **Áthelyezés.** Szekeres Dezső lemesi járásbíró törvényszéki bírói minőségben Eperjesre helyezték át.

— **Adományok.** A Szent-István-Társulat a hanusfalvi szegény iskolásgyermekek részére nagyobb számú elemi-iskolai tankönyvet adományozott — Id. Both Tamásné, Bleier Mórné, Fränkel Lajos, Schwarcz Izidor és Leo, továbbá Fenyves Bernát a népkönyvtárak elemi-szereket, végül Goldmann Ilona gyűjtés útján 61 kor. 60 fill.-t és Vorgenicht Régi 20 koronát adott az eperjesi izr. Nőegyletnek.

— **Eljegyzés.** Sziebert Róbert Konstantinápolyból, eljegyezte Halmi János eperjesi tb. rendőrkapitány leányát Stefániát.

— **Új czég.** Stehr és Landau eperjesi könyv- és papírkereskedők czégét az eperjesi törvényszék a társas-czégnek jegyzékébe bejegyezte.

— **Gyászrovat.** Schönweisner Jánosné szül. kisapsai Méhely Júlia mult szombaton, 32 éves korában, hosszú szenvedés után elhunyt. A megboldogult Schönweisner János bankjegyleti pénztáros és evang. egyházközségi gondnok neje volt. Hétfőn, november 26-ikán temették el, nagy részvét mellett.

Dobói Dobay Ede, földbirtokos, törvényhatósági-bizottsági tag, nov. 27-ikén, 69 éves korában Eperjesen meghalt. Csütörtökön délután temették el Dobón a családi sírboltba.

Szlavik Piroška, dr. Szlavik Mátyás ev. theologiai dékánánál kéthónapos leánya, nov. 28-ikán rövid szenvedés után elhunyt.

— **Tisztelgés Kubinyi Albertnél.** Kubinyi Albert egyházfelügyelő, udvari tanácsosnak november 27-ikén, az eperjesi evang. I. egyház presbyteriumának jelenlétében adta át Semsey Boldizsár főispán a legfelsőbb kitüntetésről szóló dekretumot. A presbyterium tagjai délelőtt 12 órakor gyülekeztek a főispán lakásán s onnan vonultak a kitüntetett lakására, a hol Semsey főispán lelkes szavakkal méltatta Kubinyi Albertnek évtizedeken át kifejtett önzetlen s áldásos közéleti és társadalmi tevékenységét, a legjobb kivánások s a megjelentek odaadó szeretetének és nagyrabecsisüléseinek tolmácsolásával nyújtotta át a kitüntetésről szóló díszes okiratot. Kubinyi Albert mélyen megindulva fejezte ki örömét és háláját elsősorban a felett, hogy egyházi téren kifejtett tevékenységének legfelsőbb helyen is elismerése megtisztelő, buzdító a multban sokat szenvedett eperjesi evang. vértanú-egyházra, annak további közérdekű kulturális működésére. A presbyterium nevében dr. Mikler Károly h. egyházfelügyelő fejezte ki köszönetét Semsey Boldizsár főispán iránt, a ki oly tárgyilagosan és őszinte készséggel irányította a figyelmet a felszázadon át ritka kitarással működött egyházfelügyelőre. A főispán továbbra is a közügyek odaadó tárgyilagos szolgálatáról biztosítván a megjelenteket, köszönetét fejezte ki a presbyterium elismerő szavaiért. A tisztelgés után az ünnepelt vendégszerető asztalánál foglalt helyet a társaság s igen lelkes, barátságos hangulatban ünnepeleék Kubinyi Albertet, valamint a főispánt, a kire ifj. Draskóczy Lajos, magasán szárnyaló s gazdag történelmi vonatkozású beszédben vázolva a Semseyek százados közhasznú működését, általános ovációt keltő felkőszöntőt mondott.

— **Ipariskolák meglátogatása.** Martonffy Márton iparoktatási főigazgató, vallás- és közoktatásügyi min. osztálytanácsos, az eperjesi, bártfai és kisszebeni iparostanokiskolák meglátogatása végett december 4-ikén Eperjesre érkezik s három napig fog vármegyénkben tartózkodni.

— **Értesítés.** A f. isk. évi javító-, pótló-, esetleg teljes érettségi vizsgálatokat december 15-ikétől kezdve tartják a kassai premontrai főgimnáziumban, illetőleg 14-ikétől kezdve a kassai állami főreáliskolában. Az eperjesi kir. kath. főgimnázium igazgatósága.

— **Két előadás.** Micsey F. György igazgató Eperjesre is elhozza a jövő hét folyamán Sironi Irén, a bécsi udvari operaház prima-ballerináját. Decz. 5-ikén és 6-ikán tartják meg a rendkívül érdekesnek ígérkező előadásokat, felemelt helyárrakkal. Sironival saját társulata is velejön, továbbá egyfelvonásos darabot játszanak Micsey színészei, a kik Sátorajújhelyről rándulnak át erre az alkalomra. A művészeti szempontból is jelentős előadásokat melegen ajánljuk a közönség figyelmébe. Jegyek már most válthatók Kősch Árpád üzletében.

— **Kérelem a jótékony szívekhez!** Az Angolkisasszonyok eperjesi «B. Mariae V.» intézete azon kérelemmel fordul a könyörületes szívekhez: kegyeskedjenek akármilyen kis adománnyal hozzájárulni, hogy a szegény gyermekek karácsonya valódi örömtűnnp legyen. Intézetünkbe több mint 300, nagyjából szegény napszamos-, vagy szolgálatban levő szülők gyermeke jár, kiknek szeretnők a karácsonyt emlékeztetéssel tenni. Azért a legkisebb pénzbeli adományt, játékszert, süteményt, használt ruhaneműt stb-it a legnagyobb köszönettel fogadjuk, és az ezen alkalommal decz. 22-ikén d. e. 10 órakor tartandó kis ünnepségre a jótékony adományozókat ezennel meghívjuk. Azért bátorodunk kéremlünkkel már most jönni, mert a Mária-kongregáció tagjai a begyűlt pénzen beszerzendő ruhaneműk varrásához már most hozzáfognának. A jó Isten áldása szálljon a kegyes jótévedőkre! Eperjes, 1906. nov. havában. Az Angolkisasszonyok «B. Mariae V.» intézete.

— **Gazdasági tudósítók.** A földművelésügyi miniszter Sárosvármegyében Schwarcz Izó somosi lakost az alsótarcazi járásra, Goldberger Samu vörösalmai és Oppenheimer János palocsai lakost a felsőtarcazi járásra, Schwarcz Árpád zborói lakost a makoviczai járásra, Semsey Ottó demétei és Ficker Ferencz lófalui lakost a szekcsői járásra, végül Kis Gusztáv töltészi lakost a tapolyi járásra nézve a gazdasági-tudósítói tiszttel bírta meg.

— **Pályázati hirdetmények.** A következő pályázati hirdetmények érkeztek a kassai kereskedelmi és iparkamarához, a hol részletes felvilágosítás nyerhető: Az encskéri-erdőbényei tvhat. között kiépítésére; pályázati határidő decz. 6. — Gyógyszeranyagok szállítására; pályázati határidő decz. 5.

— **A postapalota építése.** Csaknem egy hónapja, hogy a közgyűlés elhatározta, hogy a postahivatal részére a Jókai-téren új helyiséget épít s megbízta a tanácsot a szerződés megkötésével, s úgy tudjuk, hogy a szerződés nemcsak megkötve nincsen, de még a szerződés szövegére sincs megállapodás. Eltekintve attól, hogy a mi megítélésünk szerint ez az építés igen jól jövedelmező befektetés, a postahivatalnak a közönség igényeit mindenben kielégítő elhelyezése közérdek is. Szeretnénk hinni, hogy nem a tanácsot terheli a késedelemért a felelősség.

— **A kaszárnyák ügye.** Már hírt adtunk arról, hogy a honvédelemügyi miniszter hozzájárult ahhoz, hogy új kaszárnya építése esetén az eperjesi helyőrség létszáma változatlanul maradjon; mindössze azt kívánta, hogy addig, míg az új kaszárnya megépül, a középső- és koronakaszárnyák lakhatóvá tételéről a város gondoskodjék. Ez ügyben nov. 17-ikén volt tárgyalás, a melyben a város részéről résztvettek Faragó tanácsoson kívül Holénia főorvos és Bretz építész, a katonaság részről pedig a kassai hadtestparancsnokság, továbbá az eperjesi ezred- és kaszárnyaparancsnokságok kiküldöttjei. A tárgyaláson megállapodás történt arra, hogy néhány nagy szobába — a melyeket a bennük levő kiskályhával kifűteni nem lehet — még egy kályhát állíttat a város s azonkívül úgy a középső-, mint a koronakaszárnya kifűtésére külön-külön 15—15 öl tüzfűt bocsájt a parancsnokságok rendelkezésére.

— **A vándortárlat berekesztése.** Nov. 25-ikén este 7 órakor rekesztette be Balogh Bertalan igazgató az eperjesi vándortárlatot. A tárlat nagyon szép sikerrel

végződött erkölcsileg is sága városunk intelligens látót állandóan igen sz. 1975 személy fordult tárlat összes bevételeből, sorsjegyekből volt 882 kor. 85 fillér; tis A képvásárlás kitett — valószínűleg — me hogy összesen 12,227 jesi műizlésű közöns hálával és köszönette tőjára: Balogh Bertan akaraterejével ezt a

— **Versenydíj** helyreállítása iránt az 9 óráig nyújtandók talhoz. Az előirányz ennek 5%-a

— **Az eperjesi** nyitották meg ünne dr. Fischer-Colbric pp. kamarással a re a zsűfólásig megtelt pontifikált s magya végeztével a társada laló s a testületek jelenlétében a Kath. szentelte. Utána Uti kiemelve a Kör ne magas színvonalú mely állva hallgatta előadott nemzeti im budapesti kir. ügye készült alkalmi mű szívhöz szóló s szók sot aratott. Az e Edithnek, a nővé adása képezte, a k szót. A krisztusi legszebb, legegysz gyeink előtt alig munkás- és cseléd befolyással levő p séggel és oly me értesülünk — an érdeklődés mutat eredményt s tisztá István lelkes záro püspök szeretett gatókat ismételt lomról, melylyel zárta. Ez alkalo nyilvánosan a Ká ban énekelvén e ünnepegy után nagyszabású eb nőjén kívül a K jelent. Az ünnep termében fényes az összes szerep zongoraművész, nárísták énekk taps és eljenzés Maga a Kör ép pazarul berende első katoliku likus közönség donképeni meg plébánosnak, a szép gyümölcs

— **Kös** szállít Mikolika

— **Turista** Eperjesi Jogás tartotta első fe beszédben Ma Ezután Zava Józsefnek «A István, az egy bús kurucz-da kimagaslóbb emlékbészede címén, mely meg a kuruc Rákóczi Fere képet mutat

— **Prób** többet tenge előnye a gu Beszerezhető tárában, Fő- ségek is kap

FERENCZ JÓZSEF KESERŰVIZ

AZ EGYEDÜL ELISMERT KELLEMES IZŰ TERMÉSZETES HASHAJTÓSZER.

végződött erkölcsileg is, anyagilag is, a mi újabb bizonyossága városunk intelligenciájának, jó ízlésének. A tárlatot állandóan igen szép közönség látogatta. Összesen 1975 személy fordult meg a kiállításon. A vándortárlat összes bevétel a belépődíjakból, katalógusokból, sorsjegyekből volt 1222 kor. 40 fill., összes kiadása 882 kor. 85 fillér; tiszta jövedelem 339 kor. 55 fillér. A képvásárlás kitett összesen 9227 kor.-t, ehhez járul — valószínűleg — még egy 3000 koronás vétel, úgy, hogy összesen 12,227 kor. ára képet vásárolt az eperjesi műizlésű közönség. Városunk társadalmi csúcsa hálával és köszönettel gondol a tárlat derék igazgatójára: Balogh Bertalanra, a ki lelkesedésével, nagy akaraterével ezt a szép tárlatot létrehozta és rendezte.

— **Versenydíjnyújtás.** A kajátai r. kath. templom helyreállítása iránt az ajánlatok december 17-ikén d. e. 9 óráig nyújtandók be az eperjesi államépítészeti hivatalhoz. Az előírányzott összeg 2919 kor., a bántpénz ennek 5%-a.

— **Az eperjesi Rákóczi Kath. Kört** nov. 25-ikén nyitották meg ünnepélyesen. Maga a kassai püspök, dr. Fischer-Colbric Ágost, ki titkárával Hartsár István pp. kamarással a reggeli vonattal érkezett, 9 órakor a zsúfolásig megtelt plébániai templomban nagy misét pontifikált s magyar szent beszédet mondott s ezek végeztével a társadalom minden rétegét magában foglaló s a testületet képviselő előkelő közönség jelenlétében a Katholikus Kör összes helyiségeit megszentelte. Utána Uhlarik Mátyás, a Kör világi elnöke, kiemelve a Kör nemes célját s társadalmi feladatait, magas színvonalú beszéddel üdvözölte a közönséget, mely állva hallgatta végig a Kör daloskara által ezután előadott nemzeti imát, a Himnuszot. Ezt Magyar István budapesti kir. ügyésznek a Kör megnyitó-ünnepségére készült alkalmi munkája a «Két csillag» követte, mely szívhez szóló s szókimondó igazságaival frenetikus tapsot aratott. Az egész ünnepnek fénypontját Farkas Edithnek, a nővédelem eme bájos apostolának előadása képezte, a ki a patronnagelnak érdekében emelt szót. A krisztusi szeretetből fakadó női kötelességek legszebb, legegyszerűbb s valljuk meg őszintén — hölgyeink előtt alig ismert — érvényesülését s annak a munkás- és cselédleányok testi s lelki életére oly nagy befolyással levő praktikus voltát közvetlen egyszerűséggel és oly megkapóan tárgyalta, hogy — a mint értesülünk — annak megteremtése iránt máris nagy érdeklődés mutatkozik hölgyeink között. Ennél szebb eredményt s tisztább sikert remélni se lehet. Dr. Desseoffy István lelkes zárószava után dr. Fischer-Colbric Ágost püspök szeretetteljes szavakkal győzte meg a hallgatókat ismételtelen arról a szíves és kitüntető vonzalomról, melylyel a Kört már kezdettől fogva szívbe zártta. Ez alkalommal mutatta be magát első ízben nyilvánosan a Katholikus Kör dalárdája, szép összhangban énekelvén el a magyar s a pápai Himnuszot. Az ünnepély után Uhlarik Mátyásnál, a Kör elnökénél nagyszabású ebéd volt, melyen Farkas Edithen s titkárnőjén kívül a Katholikus Kör egész tisztikara is megjelent. Az ünnepségek befejezéséül este a Kör nagytermében fényesen sikerült hangverseny volt, melyen az összes szereplők, élükön Szabó Piroska, Lányi Ernő zongoraművész, Bulissa Károly és a gör. kath. szeminaristák énekkara különösen kitüntették magukat. Sok taps és éljenzés jutalmazta a lelkes közreműködőket. Maga a Kör épülete impozáns nagytermével, tágas és pazarul berendezett kaszinóhelyiségeivel az ország legelső katolikus körei közé sorolható. Az eperjesi katolikus közönség hálás köszönetet mondhat a Kör tulajdonképeni megalapítójának, Zaborovszky Béla esperesplébánosnak, a ki viszont fáradságos munkájának oly szép gyümölcsét élvezheti az elért sikerben.

— **Köszön!** Legfinomabb porosz-köszönet szállít Mikolík István.

— **Turista-estély.** A Magyar Turista-Egyesület Eperjesi Jogász- és Theologus-Osztálya nov. 27-ikén tartotta első felolvasó-estélyét, melyet talpraesett, lelkes beszédben Makovicsky Emil hittanhallgató nyitott meg. Ezután Zuvatsky Ilona szavalta el sikerülten Lévy Józsefnek «A bujdosó» cz. költeményét. Majd Szilágyi István, az egyesület vendége, adott elő tárogatón édesbús kurucz-dalokat, zajos tetszést kelteve. Az estély legkimagaslóbb pontja Csengey Gusztáv theol. akad. tanár emlékbeszéde volt: «A kurucz fejedelmek emlékezete» címén, melyben ragyogó költői nyelven emlékezett meg a kurucz fejedelmekről, Thököly Imréről és II. Rákóczi Ferenczről. Az előadás után több vetített-képet mutattak be a kurucz fejedelmek életéből.

— **Próbálja meg gummi-szivacsot** használni, — többet tengeri-szivacsot nem fog venni, oly óriási az előnye a gummi-szivacsnak a tengeri-szivacs felett. Beszerezhető Bilich Ferencz fodrászati cikkektárában, Fő-utca 63., a hol egyéb gummikülönlegességek is kaphatók.

— **Közgyűlés.** Az Eperjesi Korcsolyázó-Egyesület nov. 28-ikán tartotta évi rendes közgyűlését Bano Aladár elnöke alatt, a tagok élénk részvétele mellett. A közgyűlésen az elnök beszámolt az egyesület tavalyi működéséről, a mely minden tekintetben kielégítő volt. Majd előterjesztették a számvizsgáló-bizottság jelentését, mely szerint a pénztár teljesen rendben van, a közgyűlés Theisz Ármin pénztárosnak és a bizottságnak köszönetet szavazott és a pénztárosnak a felmentést megadta. Tárgyalta ezenkívül a közgyűlés a várossal kötendő haszonbér-szerződést és azt elfogadta, utasította egyúttal a közgyűlés a választmányt, hogy a jelgpályán építendő pavillon ügyében a szükséges előmunkálatokat tegye meg és azután a közgyűlésnek tegyen jelentést. A közgyűlés még megállapította a rendes- és családtagok díját a tavalyi magasságban 8 és 4 koronában, és megválasztotta a választmány és számvizsgáló-bizottság tagjait. Választmányi tagok lettek: Bodon Miksa, dr. Csatóy Ágost, Faragó József, dr. Flórián Károly, dr. Horovitz Gyula, Oszwald Károly (új), Schöpflin Géza (új). A számvizsgáló-bizottság tagjai: dr. Flórián Károly, Oszwald Károly, Szutórisz Frigyes. Miután indítványok be nem érkeztek, a közgyűlés az elnök elteremtésével véget ért.

— **A hideg ellen** meleggel kell védekezni s ki tagadhatná, hogy kívülről a meleg télbunda, belülről a valódi finom angol rummal készített illatos tea az, mely a meghűléstől legjobban megvéd, s utóbbi a meghűléstől is legkellemesebben szabadít meg. Rum- és teakülönlegességeikért tessék tehát Palesch Árpád drogériájához fordulni, hol olcsón és jól lehet ezekből bevásárolni.

— **Rossz barmód a tanoncokkal.** Az ipartörvény szerint a 14-ik évüket még be nem töltött tanoncok naponként legfeljebb 10 órai, a 14 évesnél idősebbek pedig legfeljebb 12 órai munkára kötelezhetők. Ennek ellenére tapasztaljuk Eperjesen, hogy egyes iparosok és kereskedők tanoncaikat a napi 10, illetőleg 12 órai munkánál is többre kényszerítik s e mellett a tanoncznak igen gyakran arra sem engednek időt, hogy valóságos ünnepein az istentiszteleten résztvehessen. A tanonczok munkaerejének kizsárolása még azt is okozza, hogy az ily, a tanoncziskolába kimerülten érkező tanonczok még fáradtabbakká válnak az iskolában nem ritkán tanításközben elalusszanak s az ilyeneknél a tanítás eredménye majdnem semmi. Ajánljuk ez ügyet az iparügyi tanácsos és a rendőrkapitány figyelmébe azzal, hogy az adatokat szerezzék be a tanoncziskola tanerőitől is, és intézkedjenek ezeknek a visszaéléseknek orvoslásáról. (Beküldetett.)

— **Biztos gyógyhatás.** Mindazok, kik rossz emésztés vagy székrekedés következtében fellúvódásban, szorulásban, főtájásban, étvágyhiányban vagy egyéb bajokban szenvednek, a valódi Moll-féle Seidlitz-porok használata által biztos gyógyulást érnek el. Egy doboz ára 2 kor. Szétküldés naponta utánvétellel Moll A. gyógyszerész, cs és kir udv. szállítótól, Bécs, I, Tuchlauben 9. A vidéki gyógyszerárakban határozottan Moll A. készítménye az ő gyári jelvényével és aláírásával kérendő.

— **A postaigazgatóság figyelmébe.** Több ízben volt már szó e lapok hasábjain arról, hogy a város területén a levegyűjtés nem felel meg a közönség kívánalmainak. Többszöri felszólalásunk alapján e részben történtek változtatások, de ezek még ma sem teljesen kielégítők, a mennyiben a Kassai-úton levő levélszekrényt nagyon ritkán szokták kiüríteni. Még nagyobb baj azonban a közönség szempontjából az, hogy a pályaudvaron levő levélszekrényt sem ürítik ki az összes, postát szállító vonatok előtt. Más városokban a vonat indulása előtt 10 percczel szedik ki a leveleket; nálunk délután csak egyszer, 1/2 órakor, holott a vonat 1 óra 36 perccor megy Orló felé, de csak 3 óra 35 perccor Budapest felé. Ha tehát valaki 1/3 órakor levelet óhajt feladni Budapestre, a városban már nem teheti, mert a levélszekrényeket 2 órakor ürítik ki, de az állomáson sem teheti, mert ott már 1/2 órakor kiszedték a leveleket; kénytelen tehát 1/2-ig várakozni s levelét a mozgópostára feladni. A közönség kényelme és ideje előbbrevaló, mint azé az egy postaalkalmazotté. Utasítani kellene tehát a postaszemélyzetet, hogy az állomási levélszekrényt a postát vivő vonatok indítása előtt 10 percczel minden esetben, még ha az esetleg üres is, vizsgálják meg és továbbítsák az esetleg benne levő leveleket. (Beküldetett.)

— **Egy érdekes könyv.** Lapunk egyik munkatársa egy ma már igen ritka s köz- és művelődéstörténeti szempontból Eperjes városának 30-as és 40-es éveire fontos könyvnek birtokába jutott. Címe: «Neueste historisch-romantische Versuche aus dem Gebiete der Dichtkunst». Szerzője: Krieger Ernő Tamás Tivadar. «Assessor der löblichen Komitate zu Saaros und Abaujwar». — Csatóy Ágost orvosdoktorunk egyik nagy tekintélyű és Eperjes akkori társaséletben igen előkelő

szerepet játszott öse, a kire Berzevicsy Albert legutóbbi remek előadásában is hivatkozott s kinek hűségese szolgálatait a Jótékony Nőegylet terén Horvath Ödön örökítette meg róla szóló érdekes jubileumi művében. A könyv megjelent Coblenz és Kreuznachban Németországban, az 1833. évben. Sáros község és várának képével is van díszítve, és Eötvös Ignác bárónak van ajánlva. Az Eperjesre és vidékére vonatkozó költemények címei a következők: «Der Teufelstein bei Eperies» (jobban mondva: Czemeite mellett); «Paracelsus» (Felső-magyarországon nagy hírű orvos, ki 1827-ben halt meg Eperjesen); «Nachruf an Pepi Szinyey»; «Schloss Saaros»; «Das Steinmütterchen (baba kamena) bei Lipócz»; «Die Linde bei Kende» (a melyet Frenyó Lajos tanár dolgozott fel egy szép felolvasásban); «Charade an Freund Karl von Pulszky»; s «Der Granit am Gross Schlagsendorfer Bade» (Tátrafüredet érti) stb. A költemények nyelvezete eléggé gördülékeny, sőt könnyen folyó. A költemény-fűzér terjedelme 221 lap. Ára nincs megjelölve. Íme ebből a németéből s annak művelőiből fejlődött ki később a sárosi gentrynek és a gazdag polgári elemnek buzgóságából Eperjes mai művelt magyar nemzeti társadalmá.

— **Et az uszálylyal!** Ezt hallani minduntalan, a mióta nyilvánvaló lett, hogy a por nemcsak a légzőszerveket izgatja, hanem betegségeknek, különösen pedig a tuberkel-bacillusok áttele útján tüdőbetegségnek az okozója. A modern tudomány nagy súlyt helyez az ezen betegség elleni óvintézkedésekre és első sorban ajánlja a légzőszervek megvédését hurut ellen, mert csakis katarhális gyuladason képesek a bacillusok terjeszkedni. Semmi más szer sem használható e célra jobban, mint a «Sirolin-Roche», mely a köhögést csillapítja és a légzőszerveket a bacillusok káros hatása ellen megvédi. Kapható minden gyógyszerárban.

— **A joghallgatók létszáma Eperjesen és a külföldi egyetemeken.** A HOCHSCHULNACHRICHTEN novemberi száma szerint a német, osztrák és svájci egyetemeken közül 10-en volt a joghallgatók létszáma kisebb, mint az eperjesi jogakadémián. Így Rostockban 80, Giessenben 168, Greifswaldban 183, Kielben 209, Jénában 224, továbbá Innsbruckban 229, nemkülönbön Neuchâtelben 24, Baselben 57, Lausanneban 125, Genfben 171. — Jogakadémiánkon pedig, mint megirtuk volt, 255 a rendes hallgatók száma és 7 a tanfolyam hallgatója nélküli vizsgázóké.

— **A modern orvosi tudomány** alapján már nálunk is úgy a gyenge gyermekeknek, mint a sovány felnőtteknek a hírneves Egger-emulsiót rendelik: az orvos urak. E kitűnő szer kapható minden gyógyszerárban. Mintaüveget 30 fillérért küld a Nádor-gyógytár, Budapest, Váci-körút 17.

— **«Községek és szövetkezetek»** cím alatt a FELVIDÉKI HIRLAP november 25-iki számában megjelent cikk helyreigazítása céljából a következő levél közlésére kértek föl bennünket: „Földi Gyula sároki körjegyző úr a fenti című cikkében maga is beismeri, hogy országszerzte szövetkezetekkel akarnak a nép baján segíteni. Téves azonban az a további állítása, hogy a szövetkezetek felállítására a népre előnyös nem volna. Ellenkezőleg: a szövetkezeteknek folytonos és az ellenérdekű kereskedők minden törekvése dacára állandó szaporodása nagyon is bizonyítja, hogy a szövetkezetek a népre rendkívül hasznosak. Oly helyeken, ahol fogyasztási- vagy hitelszövetkezetet alapított a nép, még pedig rendszeresen a lelkész, vagy a tanító közreműködése mellett, csökkent, vagy teljesen megszűnt az árú- és a pénz-uzsora, a nép olcsóbb és jobb minőségű fogyasztási és gazdasági cikkeket vásárolhat; olcsóbb hitelt nyerhet s az év végén mutatkozó tiszta nyereséget a nép kamat alakjában visszakapja és így folytonosan vagyonosodik. Nem áll az sem, hogy a népre a szesz-italoknak a szövetkezetek által több helyen, pénzügyigazgatósági engedélyek alapján történő árúsítása károsabb volna, mint az italoknak a korcsmában való fogyasztása. Azt ugyanis elhallgatta a körjegyző úr, hogy a szövetkezetek az italokat szűrt és lepecsételt palackokban árúsítják el s az ily módon vásárolt ital fogyasztása mérséklő befolyást gyakorolnak. Az így otthon történő fogyasztás sokkal kevésbé veszedelmes, mint a korcsmában folyó «korlátlan kimérés», mely alkalmat ad a majdnem minden napos dözsölésre, éjjelezésre, cigányozásra és nagy adósságszínálásra. A korcsmában történnek a gyakori verekedések, testi sértések, nem ritkán gyilkosságok stb., mik az otthon, mérsékeltbben történő fogyasztásnál nem szoktak előfordulni. Ezenkívül ne feledjük el, hogy a szövetkezetben vásárolt ital mindig olcsóbb, jobb minőségű és az egészségre kevésbé veszedelmes, mint a korcsmában kapható, nem ritkán igen silány és mindig sokkal drágább ital. A hol a szövetkezeti elárúsító engedély nélkül poharazást is gyakorol, tessék följelentéssel élni; az ily magán-ház nincs elzárva a

Árverési

Alulírott kiküldött bíró teszt, hogy az eperjesi kir. 629/3. sz. végzése folytán K. Eperjes szab. kir. város k. Márton alperes ellen 1384. érendelt kielégítési végreh. 1115 koronára becsült ingós. 1906. évi V. II., 308/2. sz. v. annak a korábbi végreh. is, a mennyiben azok törvényes peres «Zöld fához» című határidejű 1906. évi december 2-án 2 óráig kitűzték, a berendezés, butorok, kuglik, ígérőnek alulírt kiküldött bejelenteni el ne mulassza bejelenteni el ne mulassza történt kiűzését kö. Eperjes, 1906. novemb.

Felhívom mindazok vételárától a végrehajtóhoz jogot tartanak, hogy korábban eszközöltetett könyvből ki nem tűnik, a megkezdésig alulírt kiküldött bejelenteni el ne mulassza történt kiűzését kö. Eperjes, 1906. novemb.

A törvényes határidő történt kiűzését kö. Eperjes, 1906. novemb.

Kir. bíróság, mint tkvi hatóság.

Kisszeben, 1906. november 7-ikén.

Kochina s. k., kir. alperesi bírósági.

Teljes a külföldi Schra

gőzerővel likőr elismert

Esztel

Legnagyobb

Lindner

Különböző Triple

Goldmarkovle, ele

mit der Unterhaltung

illustrierte Felle mit

bildungen, 24 Unterb

Vierteljähr

Die prak

W

Schnitte nach

ihren Abonnenten

und den ihrer Fam

gegen Erich der S

adellestes Paffen,

Abonnements nehr

der Vert. a der W

unter Beifüg

vézna, gy

mely szer

képességé

A

bárkinck

gólás- és

Egy e

István győz

IRODALOM.

— «A perorvoslatok a polgári eljárásban» című alatt dr. Obetko Dezső, az eperjesi jogakadémia tanára, volt kir. törvényszéki bír., 175 oldalra terjedő monografiát írt. Ez a mű a polgári perrendtartásnak a perorvoslatokra vonatkozó részét öleli fel. A perorvoslatok tana a perrendtartásnak egyik legnehezebb része. Szerzőnek a munkája, mely a készülőben levő perrendtartási kézikönyvének része lesz, elsősorban a tételes-jogot foglalja magában s folytonos figyelemmel van az 1893 és 1902. évi (Plósz-féle) javaslatokra E mellett tekintetbe veszi a történeti fejlődést; a judicaturát állandó bírálat tárgyává teszi; az egyes intézkedéseket tudományos alapon is igyekszik megvilágosítani és nem zárkózik el az összehasonlító jogtudomány alkalmazásától sem. Állandó figyelmet fordít a német perrendre, valamint a francia, olasz és angol perrendekre. Ajánljuk e művet nem csupán az elméleti jog kedvelőinek, hanem gyakorlati jellegűnek fogva a bírálóknak s különösen a felelősségi bíráknak, valamint az ügyvédeknek is. A mű Grill Károly budapesti könyvkiadó-vállalatában jelent meg s a szerzőnél és minden könyvkereskedésben kapható. Ára 4 korona.

Felelős szerkesztő: Dr. Raffay Ferencz. Kiadótulajdonos: Kósch Árpád.

Henneberg-selyem csak egyenest! Fekete, fehér és színes, 60 kr.-tól 11 ft 35 kr.-ig méterenkint, bluzra és ruhára. Franko és már megvámolva házhoz szállítva. Gazdag mintaválaszték postafordultával. **Henneberg selyemgyáros, Zürich.**

NYILTTÉR.

Vesebajoknál, a húgyhólyag bántalmainál és köszvénynél, a cukros húgyárnál, az emésztési és lélegzési szervek hurutainál

Lithion-forrás
SALVATOR

létlen sikerrel használtatik. E forrás kiváló tulajdonságai

Húgyhajtó hatása.

Kellemes ízű.

Vasmentes.

Könnyen emészthető.

Teljesen tiszta.

Állandó összetételű.

Bleő rangú gyógyvíz és diabetikus ital.

Különösen oly egyéneknek ajánlva, a kik ülő életmódjuk folytán aranyeres bántalmakban, hasi pozsga, máj- és vese izgatási tünetnyekben vagy húgysavas vesehomok és vesekövek képződésében szenvednek.

Orvosi szakvélemények, gyógyeredményekről szóló bizonylatok s egyéb forrásleírások ingyen, bérmentve állnak rendelkezésre.

Kapható ásványvízkereskedésekben vagy a Salvator-forrás igazgatójánál Eperjesen

SZEMGYÓGYINTÉZET Miskolcson Széchenyi utca 5.

dr. VAJDA GÉZA szemorvos vezetése alatt.

!! Világcsoda !!

Ingyen kap mindenki egy valódi svájci szabadalmazott Roskopf zsebórát 3 évi gyári jótállással, valamint egy aranyozott pánczelláncot, selyem úri-nyakkendőt, f. nikel-íróeszközt, e sörrendű angol 5-ágú zsebkést, elsőrendű szivarkaszípkát borostyánál és elsőrendű utazó-toilettet, a ki tőlem 100 db. értékes képeslevelezőlapot hozat 5 koronáért. — Szétküldés postai utánvét vagy előzetes pénzbeli befizetés mellett, levélbélyegekben is.

R. Wolf Exporthaus, Bielitz, Nr. 179. Östr.-Schlesien.

Jegyzet. Két csomag vételénél egy angol borotvát vagy 6 finom vászon-zsebkendőt ingyen mellékelek.

4448—1906. tkvi sz.

Árverési hirdetmény kivonata.

A kisszebeni kir. járásbíró, mint telexkönyvi hatóság a benyújtott kérelem következtében a dr. Dabay Zsigmond vm. t. főügyész eperjesi ügyvéd által képviselt m. kir. államkincstár végrehajtható, a Szmeccsányi József kisszebeni ügyvéd által ügygondnokolt örökösei, az elhalt *Hudák András* volt palonczai lakos, végrehajtást szenvedők elleni 35 kor. 28 fill. tőke, ennek 1906. évi február hó 16-ikától járó 5% kamatai, 8 korona 30 fillér eddigi és 3 kor. 30 fillér eszményi bélyeggel együtt 15 kor. 30 fillérben megállapított jelenlegi s még felmerülő költség kielégítése végett az 1881. LX. t.-cz. 144. §-a alapján s a 146. és 156. §§-ai értelmében:

1. a palonczai 130. sz. tjkvben foglalt majorsági zsellérséghez tartozó A. I. 1. sor., 86. hr. 437 négyyszögöl területű belsősgből álló ingatlanra és az ezen levő s 147. öi. sz. házra az ennel 578 koronában;

2. a palonczai 335. sz. tjkvben foglalt 208 korona váltás-gőkével terhelt majorsági zsellérbirtokhoz kiosztott A. I. 1.—2. sorszám alatt felvett 822.18 a. hr. sz. 638 1/2 négyyszögöl területű Fenroch dűlőbeli és 857/9. hr. sz. 750 négyyszögöl területű Bakulya dűlőbeli szántókból álló ingatlanra az ezen 32 koronában megállapított becs- és kikiáltási árban a végrehajtási árverést elrendeli s azt, valamint a megállapított feltételeket ennel közhírré teszi.

A nyilvános árverés Palonca község házában 1907. évi február 4-ik napjának d. e. 10 órájkor fog megtartatni, a következő, úgy a tkvi hivatalban, mint Palonca nagyközség házában kifüggesztett s megtekinthető feltételek mellett:

1. Kikiáltási ár a fent megállapított becsár.

2. Ezen árverésen a fenti ingatlan a kikiáltási áron alul is eladatni fog.

3. Árverelni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10% át, vagyis 57 kor., 80 fill. illetve 3 kor. 20 fillért készpénzben, vagy óvadékképes értékpapirokban a kiküldött kezeihez megfizetni.

Kir. bíróság, mint tkvi hatóság.

Kisszeben, 1906. november 7-ikén.

Kochina s. k., kir. alperesi bírósági.

Budapesten

az egyetlen

független

ellenzéki

nagy napilap

„AZ UJSÁG”

Előfizetési ára:

Egész évre . . . . . 28 K.

Félévre . . . . . 14 „

Negyedévre . . . . . 7 „

Egy hónapra . . . . . 2-40 f.

December hó első felében Az Ujság minden előfizetője ingyen és bérmentve megkapja Az Ujság gyönyörű ALBUM-NAPTÁR ajándékát színes mellékletekkel.

Megrendelési cím: «Az Ujság» kiadóhivatala, Budapest, VII., Rákóczi 54

THE KING OF JAMAICA RUM.

Legfinomabb minőség!

Eredeti töltés!

Legnemesebb faj!

Kiadós, tiszta és zamatos!

Kizárólagos raktár Eperjesen:

FRIEDMANN N. úr csemegekereskedésében.

953-1906. végreh. szám.

Arverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött bírósági végrehajtó ezennel közhírré teszi, hogy az eperjesi kir. járásbírósnak 1906. évi Sp. II., 629/3. sz. végzése folytán Kleiner Gyula ügyvéd által képviselt Eperjes szab. kir. város közönsége felperes részére **Rubin Márton** alperes ellen 1384 kor. tőkekövetelés s jár. erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán alperestől lefoglalt és 1115 koronára becsült ingóságokra az eperjesi kir. járásbírósnak 1906. évi V. II., 308/2. sz. végzésével az árverés elrendeltét, annak a korábbi vagy felülfoglaltatott követelése erejéig is, a mennyiben azok törvényes zálogjogot nyertek volna, alperes „Zöld fához” címzett bérleményén leendő megtartása határidejéül **1906. évi december hó 7-ik** napjának délutáni 2 órája kitűztetik, a mikor a bíróság lefoglalt korcsma-berendezés, butorok, kuglizó s egyéb ingóságok a legtöbbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Felhívotnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtató követelését megelőző kielégítettséghez jogot tartanak, hogy a mennyiben részükre a foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéséig alulírt kiküldöttnél írásban vagy pedig szóval bejelenteni el ne mulasztják.

A törvényes határidő a hirdetménynek a bíróság tábláján történt kifüggesztését követő naptól számítatik.

Eperjes, 1906. november 25. **Spányi Kálmán,**
kir. bír. végrehajtó

Teljesen pótolják
a külföldi likőröket
Schrank Béla

gőzerőre berendezett
likörgyáranak
elismert jó gyártmányai
Esztergomban.

Legnagyobb versenyképesség!

Képvisele:
Lindner J. Mór, Eperjes.

Különleges gyártmány:
Triple Sec
„Comme il faut“.

Seidmadvolle, elegante und leicht ausführbare Toiletten.

WIENER MODE

mit der Unterhaltungsbeilage „Im Boudoir“. Jährlich 24 reich illustrierte Beilagen mit 48 farbigen Modelbildern, über 2800 Abbildungen, 24 Unterhaltungsbeilagen und 24 Schnittmusterbogen.

Vierteljährlich: K 3.30 = Mk. 2.80.

Gratisbeilagen:

- „Die praktische Wiener Schneiderin“ und „Wiener Kinder-Mode“ mit dem Beiblatt
- „Für die Kinderstube“ sowie
- „Schnittmusterbogen“.

Schnitte nach Maß. Als Begünstigung von besonderem Wert liefert die „Wiener Mode“ ihren Abonnentinnen Schnitte nach Maß für ihren eigenen Bedarf und den ihrer Familienangehörigen in beliebiger Anzahl lediglich gegen Ertrag der Spesen von 30 h = 3) Pf. unter Garantie für tadelloste Patten. Die Anfertigung jedes Colletteilchens wird durch jeder Dame leicht gemacht. Abonnements nehmen alle Buchhandlungen und Postanstalten sowie der Verlag der „Wiener Mode“, Wien 62, Gumpendorferstraße 87, unter Beifügung des Abonnementsauftrages entgegen.

A legelőkelőbb orvostanárok által ajánlott és a kiállításokon aranyérmekkel és díszoklevelekkel kitüntetett

Esterházy-cognac

mely a közönség kedvencz itala, mindentűt kapható.

Központi iroda:

Gróf Esterházy Géza-féle cognacgyár

BUDAPEST,
V. ker., Nádor-utca 16.

Acetylénvilágítási berendezések
önálló teleppel, a szabadalmazott **LUX**-készülékkel.

Kezelés nélküli, önműködő carbid a vízbe eső rendszerű, teljesen veszélytelen fejlesztők.

Elektromos világítási és erőátviteli berendezések.

Speczialitás: önálló kis telepek (elektrogének) városok, kastélyok, gyárak, szállodák, malmok és magánházak részére. Egy 16 gyf. izzólámpa óránként 1 fillérbe, egy tényleges lóerő 6 fillérbe kerül.

MOTOROK

benzinre, gázra, nyersolajra, stb.-re bármilyen célra.

Fejér és Schmidt,
Budapest, Eötvös-tér 2.

Köhögés!

Ki arra nem ügyel, vétkezik saját teste ellen.

= **KAISER-féle** =
MELL-KARAMELLÁK
a 3 fenyővel.

Orvosilag megvizsgálva és ajánlva köhögés, rekedtség, hurut és elnyálkásodás ellen.

5120 közjegyzőileg hitelesített bizonyítvány tanúskodik, hogy azt, a mit igérnek, valósul.

Csomagok ára **20 és 40 fillér.**

Kapható:
SCHOLZE ALFRÉD
czukrárszda- és kávéházában EPERJESÉN.

AGGÓDÓ ANYÁK

vézna, gyenge, a fejlődésben visszamaradt gyermekük érdekében emlékezzenek az **EGGER-EMULSIÓRA,**

mely szer orvosi szakvélemény alapján hivatva van a kisdetek élet- és fejlődés-képességét teljes mérvben helyreállítani.

A NÁDOR-GYÓGYSZERTÁR Budapest, VI., Váci-körút 17.
bárkinek küld egy ingyenes próbát 30 fillér előzetes beküldése ellenében (csomagolás- és portóért).

Egy eredeti nagy üveg **EGGER-EMULSIÓ 2** kor. árban kapható Eperjesen: Barts Emil, Korn Vilmos, Molitorisz István gyógyszertárakban és Pálesch Árpád drogeriában. — Bártfán: Löcherer Gyula és Tirscher István gyógyszertárakban.

Legnagyobb =
= választék

:: képes- ::

levelező- lapokban

és

levelezőlapokhoz való

: modern :

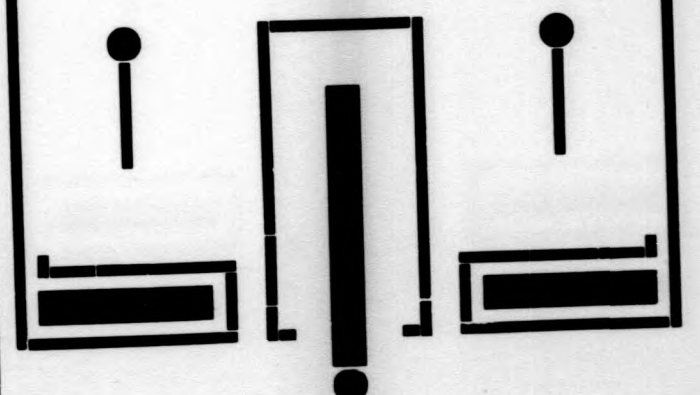
keretekben

Kósch Árpád

papir- és
írószer-üzletében

Eperjes.

Bethlen-utca 1. szám alatti
Császár-féle **ház**
szabad kézből **eladó.**

Bővebbet Budapest, Koszorú-utca 27., ajtó 3. sz.

Rouyer Guillet & Co. Cognac
eredeti gyógycognacja.

Ezen régi, jóhírnevű cég 1801. év óta áll fenn, mely körülmény eléggé kezeskedik készítménye jóság- és megbízhatóságáért. Nevezett cég a charenrei legjobb szőlővidéken saját szőlőtelepein 36 nagy készítőleken párolja készítményeit.

Ezen kiváló gyógycognac Eperjesen
Pálesch Árpád úr
droguerijában kapható.

**MOLL-FÉLE
SEIDLITZ-POR**

Csak akkor valódiak, ha mindegyik doboz Moll A. védjegyét és aláírását tünteti fel.

A Moll A.-féle Seidlitz-porok tartós gyógyhatása a legmakacsabb gyomor és altest-bántalmak, gyomorgörccs és gyomorhív, rögzített székrekedés, máj-bántalom, vértolulás, aranyér és a legkülönbözőbb női betegségek ellen, e jeles háziszernek évtizedek óta mindig nagyobb elterjedést szerzett.

Ara egy lepecsételt eredeti doboznak 2 korona.
Hamisítások törvényileg fenytettek.

**MOLL-FÉLE
SÓS-BORSZESZ**

Csak akkor valódi,

ha mindegyik üveg Moll A. védjegyét tünteti fel. A Moll-féle sós-borszesz nevezetesen mint fájdalomcsillapító bedörzsölési szer köszvény, csúz és a meghűlés egyéb következményeinél legismertebb népszerű.

Egy ónozott eredeti üveg ára 1 korona 90 fillér.

Moll-féle gyermek-szappan.

Legfinomabb, egészen új módszer szerint készített gyermek- és női-szappan a bőr gyökeres gondozására és apólasására úgy gyermekek, mint felnőttek számára.

Egy darab ára 40 fillér. Öt darabé 1 korona 80 fillér.

Minden darab gyermek-szappan Moll A.-féle védjeggyel van ellátva.

Fő-szétküldés:

Moll A. gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállító által
Bécs, I., Tuchlauben 9.

Vidéki megrendelések naponta posta-utánvét mellett teljesíthetnek. A raktárakban tessék határozottan Moll A. aláírásával és védjeggyel ellátott készítményeket kérni.

Védjegy: „Horgony“

**A Liniment. Capsici comp.,
a Horgony-Pain-Expeller**

egy régiónak bizonyult háziszern, mely már több mint 37 év óta legjobb fájdalomcsillapító szernek bizonyult köszvény, csúznál és meghűlések, bedörzsölésképpen használva.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatossá legyünk és csak olyan üveget fogadjunk el, mely a „Horgony“ védjeggyel és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben K—80, K1.40 és K2.— és újszólván minden gyógyszerertárban kapható. — Főraktár: Török József gyógyszerésznél, Budapest.

Dr. Richter gyógyszerertára az „Arany oroszlánhoz“,
Prágában, Elisabethstrasse 5 neu.
Mindennapi csétküldés.

WEITZENHOFFER B.
vízvezetési és csatornázási berendező
Eperjes, Rózsa-utca 6. sz.

Elvállal terv és megrendelés szerint vízvezetési, csatornázási és fürdőberendezéseket, vízőblítési angol-closeteket és minden ezen szakmába vágó munkát.

Terv és költségvetés díjtalanul.

Mintaraktár bármikor megtekinthető.

Köszén.

== I-ső rangú ==

porosz salon-köszénet
ajánl — pontos szállítás mellett:

MIKOLIK ISTVÁN
ezelőtt LINKESCH KÁROLY.

Karácsonyi occasio!

Rendkívüli olcsó árban lesznek e hó végéig az idényből kimaradt legújabb női-ruha **kelmék** elárúsítva.

Azonkívül **boák, karmantyúk, delain, batist, safir, perkál** és **flanellek.**

Olcsó ruhák beszerzésére legjobb alkalom!

Kiváló tisztelettel

Zavatzky Szilárd

divat- és vászonkereskedő Eperjesen.

Kiadó

a Fő-utca 40. sz. házban

azonnal

1 üzlethelyiség,

és

1 butorozott szoba,

és 1907. évi május hó 1-jétől

1 utca lakás

(a Kossuth Lajos-utczára).

Bővebbet

KÖSCH ÁRPÁD papírüzletében.

Oh jaj! Köhögés, rekedtség és fejnyálkásodás ellen gyors és biztos hatásúak

Egger mellpasztillái,

az étvágyat nem rontják és kitűnő ízűek.

Doboza 1 korona és 2 korona.
Próbadoboz 50 fillér.

Fő- és szétküldési raktár:
„NÁDOR“ GYÓGYSZERTÁR
Budapest, VI., Váci-körút 17.

Megfojt ez az átkozott köhögés!

Eperjesen kapható: Barts Emil, Korn Vilmos, Molitorisz István gyógytárakban és Pálesch Árpád droguerijában. — Bártján: Löcherer Gyula és Tirscher István gyógytárakban.

Eggyen! Egger mellpasztillája csakhamar meggyógyított.

EP

TÁR

Előfizetési árak:
negyedévre 2 kor.
Hirdetési díj: Háromharmadik
teszt jutány

Az építési

Talán egy szá a tulajdon szabad dését illetőleg, m zésről és építésről indokolta meg az nek pár hóval ez is oly behatóan

Ez a tervezet legutóbb a jogi-mindkét fórum n vele s jelentéken a városi közgyűl

A főbb módo érdekük lévén, vánosságra kerü

1. A szabály lehet majd lénye

2. Az építési s a külső része lehet építkezni, javát mozdtija

3. A létesíten den évben 1000 vetés keretén be hogy az alap a v teher legyen — leg mondta ki, fel ilyen tétel.

4. A homlok mumát 100 kor reabizván mind

5. Homlokz

AZ «EPER

LACZI, a férj.

LACZI (Egy c Hanyagul iedob leg minden darab volt ez a mai ú kórságban szenved végig ülni, mert nem viseli a szí terhes ez a hona zottul csinos ass kem az a gyöng Imádom! Szeget serű könnyet h daczára sem tud kívülé más nő i természetes. Ner ségemnek kuriz közönséghez:) Ó árulnak el a tele nak csapom a kar egyik csilla igazán csinos k akkor valóságo nak, hogy — tel karból. Miczike igaz barátjának lyére, — a szüle egy nagyobb E gyon szeretem dékkel is foga kötöt vettem s